

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ
КАФЕДРА ЕКОЛОГІЇ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету УЗТ
Олег СТРЕЛКО
«30» _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Екологічне інспектування»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 10 «Природничі науки»

Спеціальність: 101 «Екологія»

Освітньо-професійна програма: Екологія транспортної інфраструктури

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Екологічне інспектування» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 10 «Природничі науки», спеціальності 101 «Екологія», ОПП «Екологія транспортної інфраструктури», денної форми навчання. К.: ДУІТ, 2023. 22 с.

Розробник: к.і.н., доцент, в.о. завідувача кафедри екології та безпеки життєдіяльності Сорочинська Олена Леонідівна

_____ (підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Екологія та безпека життєдіяльності»

Протокол від «30» _____ серпня _____ 2023 року № 1

В. о. завідувача кафедри

_____ (підпис)

Олена СОРОЧИНСЬКА

© Сорочинська О.Л., 2023 рік

© Сорочинська О.Л., 2024 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>10 «Природничі науки»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Спеціальність <u>101 «Екологія»</u>		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: <u>«Екологія транспортної інфраструктури»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	—
Загальна кількість – годин - 120		Семестр	
		5-й	—
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи – 5,5	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		15 год.	—
		Практичні, семінарські	
		30 год.	—
		Лабораторні	
		—	—
		Самостійна робота	
		75 год.	—
Індивідуальні завдання:			
—	—		
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 45/75

Співвідношення кількості аудиторних занять, які можуть викладатися англійською мовою – 21 %

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасна екологічна обстановка багатьох регіонів України характеризується як катастрофічна та екологічно небезпечна для людини і навколишнього середовища, а відтак, раціональне використання багатств природи та питання її охорони набувають в сучасних умовах важливого економічного і соціального значення.

Важливою складовою сучасної концепції природокористування є розробка комплексу заходів по контролю за дотриманням вимог природоохоронного законодавства як на окремих територіях, так і в державі в цілому. Сьогодні Президентом України, Верховною Радою, Урядом прийнято та затверджено цілу низку документів, присвячених питанням охорони довкілля та раціональному природокористуванню.

За роки незалежності сформовані і діють спеціальні державні органи, головне завдання яких – контролювати дотримання природоохоронних вимог установами, підприємствами та організаціями всіх форм власності і окремими громадянами.

Метою предмета «Екологічне інспектування» - є надання студентам теоретичних знань і практичних навичок у сфері організації і здійснення природоохоронного інспектування; навчитися кваліфіковано вирішувати завдання, що пов'язані з раціональним використанням і охороною природних ресурсів; вміти визначати ступінь і характер впливу антропогенного об'єкту на навколишнє середовище та дотримання суб'єктами господарювання вимог природоохоронного законодавства, норм і правил у галузі охорони природи для вжиття заходів по усуненню виявлених порушень та попередженню негативного впливу на довкілля.

Головними **завданнями** курсу є:

- навчити студентів встановлювати закономірності у взаємовідносинах між людиною, об'єктами господарювання, живими організмами і довкіллям;
- ознайомити студентів з основними методами природоохоронного інспектування на об'єктах, що можуть завдати шкоди природному середовищу;
- дати знання щодо правильного використання законодавчих та нормативних документів у природоохоронному контролі;
- дати практичні навички щодо здійснення державного екологічного контролю за охороною та раціональним використанням водних ресурсів, атмосферного повітря, земельних ресурсів, лісів та рослинних ресурсів, тваринного світу, дотриманням заповідного режиму, здійснення прикордонного екологічного контролю тощо;

В результаті вивчення даного курсу «Екологічне інспектування» студент повинен

знати:

- види заходів впливу щодо порушників природоохоронного законодавства;
- зміст основних законодавчих та нормативних документів для здійснення природоохоронного контролю;
- обов'язки та права працівників екологічного контролю;
- нормативи часу при здійсненні державного контролю за дотриманням вимог природоохоронного законодавства;
- методики розрахунків розмірів стягнень за шкоду завдану навколишньому середовищу.

вміти:

- здійснювати державний контроль за охороною та раціональним використанням водних ресурсів;
- здійснювати державний екологічний контроль за станом атмосферного повітря;
- здійснювати державний контроль за охороною земельних ресурсів та утворенням, розміщенням і утилізацією відходів;
- здійснювати державний контроль у галузі охорони, використання і відтворення лісів та інших рослинних ресурсів;
- здійснювати державний контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу та дотримання заповідного режиму;
- розраховувати розмір матеріальних відшкодувань за збитки завдані навколишньому середовищу;
- складати акти, протоколи та постанови про адміністративні правопорушення у галузі природоохоронного законодавства

Міждисциплінарні зв'язки: загальна екологія; загальна біологія; природоохоронне законодавство.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ЄКТС)

Відповідно до освітньо-професійної програми «Екологія транспортної інфраструктури» вивчення навчальної дисципліни «Екологічне інспектування» сприяє формуванню у здобувачів освітнього ступеня бакалавр наступних **компетентностей:**

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології,

охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні компетентності):

ФК3. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.

ФК4. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

ФК5. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з діяльністю підприємств транспортної інфраструктури.

ФК6. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління на підприємствах транспортної інфраструктури.

ФК8. Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.

ФК9. Здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва та споживання.

ФК11. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми «Екологія транспортної інфраструктури» вивчення навчальної дисципліни «**Екологічне інспектування**» повинно забезпечити досягнення здобувачами освітнього ступеня бакалавр таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН-04. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки. ПРН-12. Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами. ПРН-16. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної
-------------------------------	--

	<p>мережі.</p> <p>ПРН-17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.</p> <p>ПРН-20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.</p> <p>ПРН-28. Проводити внутрішній аудит системи екологічного менеджменту.</p>
--	---

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Тема 1. Поняття екологічного інспектування. Основні мета, завдання і принципи екологічної інспекції

Екологічне інспектування його завдання, складові. Державна екологічна інспекція, її завдання та функції. Структура Державної екологічної інспекції, права і повноваження. Структура функції та завдання морських екологічних інспекцій. Структура Державної екологічної інспекції Азовського моря Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, її завдання та функції. Структура Державної екологічної інспекції з охорони довкілля Північно-Західного регіону Чорного моря Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, її завдання та функції. Державна Азово-Чорноморська екологічна інспекція Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, її завдання та функції. Аналіз роботи органів Держекоінспекції.

Тема 2. Громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища

Правове забезпечення громадського екологічного контролю в Україні. Основні функції, права та обов'язки громадських екологічних інспекторів.

Тема 3. Особливості та характеристика інспекторських перевірок дотримання вимог екологічного законодавства

Види інспекторських перевірок. Планування та проведення інспекторських перевірок дотримання вимог екологічного законодавства. Оформлення результатів перевірки. Адміністративні заходи.

Змістовий модуль 2

Тема 4. Інспекторські перевірки повітряноохоронної діяльності.

Державний контроль у галузі охорони атмосферного повітря Перевірка стаціонарних джерел забруднення. Перевірка пересувних джерел забруднення.

Тема 5. Екологічне інспектування за раціональним використанням та охороною водних ресурсів

Стан водних ресурсів. Основні забруднювачі водних об'єктів (за галузями економіки). Екологічний контроль за станом водних ресурсів. Планування та проведення перевірок. Особливості перевірки окремих видів діяльності. Оформлення результатів перевірки.

Тема 6. Державне екологічне інспектування використання та охорони земель

Склад та цільове призначення земель України. Державна інспекція з контролю за використанням і охороною земель, її завдання та функції. Порядок планування та проведення перевірок з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель. Порядок проведення перевірок. Оформлення документів за результатами перевірок. Порядок застосування заходів адміністративного впливу до порушників земельного законодавства. Контроль за використанням і охороною земель та за поводженням з придатними до використання пестицидами і агрохімікатами.

Тема 7. Перевірка об'єкту з питань утворення, розміщення та знешкодження відходів

Проблема відходів в Україні. Державний контроль у сфері управління відходами. Перевірка об'єкту з питань утворення, розміщення та знешкодження відходів.

Тема 8. Екологічний контроль транспортних засобів і вантажів

Завдання служби екологічного контролю на державному кордоні та в зоні діяльності регіональних митниць Здійснення екологічного контролю. Екологічний контроль транспортних засобів і вантажів. Екологічний контроль транспортних засобів. Екологічний контроль вантажів. Перевезення пестицидів і агрохімікатів. Контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням. Здійснення екологічного

контролю експортних партій брухту чорних і кольорових металів підрозділами Державної екологічної інспекції. Особливості екологічного контролю об'єктів рослинного і тваринного світу. Особливості здійснення радіаційного контролю на митниці. Система параметрів радіаційного контролю. Процедура проведення радіаційного контролю транспортних засобів. Проведення радіаційного контролю вантажів. Порядок перевезення та пакування радіоактивних матеріалів.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р		л	п	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1.										
Тема 1. Поняття екологічного інспектування. Основні мета, завдання і принципи екологічної інспекції	17	2	4	–	11	–	–	–	–	–
Тема 2. Громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища.	17	2	4	–	11	–	–	–	–	–
Тема 3. Особливості та характеристика інспекторських перевірок дотримання вимог законодавства з охорони навколишнього природного середовища	17	2	4	–	11	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 1	51	6	12	–	33	–	–	–	–	–
Змістовий модуль 2.										
Тема 4. Інспекторські перевірки повітряноохоронної діяльності	15	2	4	–	9	–	–	–	–	–
Тема 5. Екологічне інспектування за раціональним використанням та охороною водних ресурсів	15	2	4	–	9	–	–	–	–	–
Тема 6. Державне екологічне інспектування використання та охорони земель.	14	2	4	–	8	–	–	–	–	–
Тема 7. Перевірка об'єкту з питань утворення, розміщення	11	1	2	–	8	–	–	–	–	–

та знешкодження відходів										
Тема 8. Екологічний контроль транспортних засобів і вантажів	14	2	4	–	8	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 2	69	9	18	–	42	–	–	–	–	–
Усього годин	120	15	30	–	75	–	–	–	–	–

*Матеріал може викладатися англійською мовою

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття – це форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Основні завдання циклу практичних занять:

- допомогти студентам систематизувати, закріпити і поглибити знання теоретичного характеру в галузі охорони довкілля;
- навчити студентів прийомам вирішення практичних завдань, сприяти оволодінню навичками та вміннями виконання розрахунків, графічних та інших видів завдань;
- навчити їх працювати з довідковою літературою, документацією і схемами;
- формувати вміння вчитися самостійно, тобто опановувати методами, способами і прийомами самонавчання, саморозвитку і самоконтролю.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1.	Тема 1. Правові аспекти охорони та інспектування природного середовища. Відповідальність за порушення порядку проведення інспектування та прав його суб'єктів	2	—
2.	Тема 2. Основні права, обов'язки громадських інспекторів з охорони навколишнього середовища	2	—
3.	Тема 3. Організація інспекторських перевірок природоохоронної діяльності підприємств. Оформлення акту перевірки дотримання природоохоронної діяльності	2	—
4.	Тема 4. Оформлення протоколу про адміністративні правопорушення	2	—
5.	Тема 5. Розгляд про адміністративні правопорушення природоохоронного законодавства	2	—
6.	Тема 6. Постанова по справі про адміністративне правопорушення природоохоронного законодавства	2	—

7.	Тема 7. Порядок планування та проведення перевірок з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель	2	—
8.	Тема 8. Розрахунок стягнень за збитки, спричинені порушенням водного законодавства	2	—
9	Тема 9. Розрахунки стягнень за збитки спричинені забрудненням атмосферного повітря	2	—
10	Тема 10. Обчислення розміру майнових стягнень за заподіяну шкоду лісовому господарств	2	—
11	Тема 11. Обчислення розміру шкоди, заподіяної зеленим насадженням населених пунктів	2	—
12	Тема 12. Розрахунок розміру стягнень за збитки, заподіяні незаконним добуванням (знищенням) дикої фауни	2	—
13	Тема 13. Обчислення розміру шкоди, заподіяної територіям та об'єктам природно-заповідного фонду	2	—
14	Тема 14. Розрахунок розміру стягнень за понадлімітне розміщення відходів	2	—
15	Тема 15. Умови транспортування через державні кордони України небезпечних вантажів	2	—
	Разом	30	—

*Матеріал може викладатися англійською мовою.

7. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента – це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для цього, визначається навчальним планом і залежить від загального обсягу годин, відведених для вивчення конкретної навчальної дисципліни.

Розподіл самостійної роботи включає в себе:

ПМК – підготовка до модульного контролю;

ПП – підготовка до практичних занять;

ППК – підготовка до підсумкового контролю (заліку/іспиту).

У робочій програмі навчальної дисципліни самостійна робота відображається у вигляді таблиці у розрізі тем та кількості годин, відведених для їх виконання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1.	Тема 1. Суть заходів дисциплінованого впливу за правопорушення в галузі охорони природи	3	—
2.	Тема 2. Категорії водних об'єктів	6	—
3.	Тема 3. Типи та особливості функціонування меліоративних систем	6	—

4.	Тема 4. Вплив транспортної інфраструктури на забруднення атмосферного повітря	6	—
5.	Тема 5. Сучасні проблеми лісового господарства України	6	—
6.	Тема 6. Права та обов'язки громадських інспекторів з охорони довкілля	6	—
7.	Тема 7. Умови поводження з незаконно добутою продукцією полювання, рибальства та недеревних рослинних ресурсів	6	—
8.	Тема 8. Питання, що повинні бути розглянуті при інспекторських перевірках складів з пестицидами та агрохімікатами	6	—
	Разом	75	—

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Застосовується комплекс методів навчання за особливостями навчально-пізнавальної діяльності студентів, а саме, наступні методи:

- пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний), коли викладач організує сприймання та усвідомлення студентами інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;

- репродуктивний, коли викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;

- проблемного виконання, коли викладач формулює проблему і вирішує її, а студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);

- частково-пошуковий (евристичний), коли викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);

- дослідницький, коли викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

В процесі навчання застосовуються можливості мультимедійних засобів, інтернет-ресурси та інші можливості новітніх освітніх технологій.

При викладанні дисципліни «**Екологічне інспектування**» застосовуються наступні форми навчання:

- словесні (лекція, пояснення до інших видів навчальної роботи, бесіди);

- наочні (ілюстрації у навчально-методичній літературі, наочне приладдя, презентації, навчальні фільми з використанням мультимедійної техніки);
- практичні заняття;
- написання письмового завдання (реферат, презентація).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Поточний контроль – контроль за виконанням самостійної роботи (усне опитування, перевірка письмових та творчих завдань); перевірка підготовки до семінарських занять (усне опитування, оцінка виступів студентів при обговоренні теоретичних питань); підсумковий контроль за змістовими модулями (усне опитування, письмові відповіді на проблемні питання).

Модульний рубіжний контроль – письмова робота або тестування.

Підсумковий семестровий контроль – іспит.

Курс дисципліни поділено на два змістовних модулі. Кожний модуль складається з тем, які є обов'язковими для опанування. В кінці вивчення курсу проводиться модульний контроль оцінювання знань студентів у формі письмової роботи або тестування.

Кожний модуль складається із трьох видів роботи: вивчення теоретичного курсу (лекційний матеріал), виконання практичного завдання, а також постійної самостійної роботи студента. Кожний вид роботи є обов'язковим і оцінюється відповідною кількістю балів. Балами оцінюється також самостійна робота студентів.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Система ЄКТС передбачає 100-бальну шкалу оцінювання навчальних досягнень студента.

Студент при вчасному складанні двох модулів за семестр, звіту з практичних занять може отримати автоматично оцінку по курсу відповідно до наступної таблиці.

Модулі	Модуль I		Модуль II		Кількість балів у семестрі*	Підсумковий контроль (залік, екзамен)**
Кількість балів за модуль	50	Модульний контроль	40	Модульний контроль		

Змістові модулі	ЗМ 1				ЗМ 2						
Кількість балів за ЗМ та модульний контроль	40			10	30			10	90	10	
Кількість балів за видами роботи	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль			
Відвідування	4				3						
Активність на заняттях		14				18					
Виконання СРС			22				9				
Наукова робота	Участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, студентських олімпіадах та конкурсах – 0-15 балів додатково								15		

Критерії оцінювання модульного завдання (тест)

Завдання	Кількість балів
Питання 1-20	0,5
Разом	10

Критерії оцінювання екзаменаційного завдання (тест)

Завдання	Кількість балів
Питання 1-20	0,5
Разом	10

11. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль (робота на семінарах, інші види самостійної роботи) - 70 балів Проміжний контроль (поточне тестування за змістовними модулями) - 20 балів Підсумковий контроль: іспит - 10 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамен, залік).	
Підсумкові бали	= Загальна кількість балів (перед підсумковим

навчальної дисципліни контролем) + Кількість балів за підсумковим контролем			
ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
65-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум

			критеріїв оцінки.
21-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-20	Незадовільно (незараховано)	F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для вивчення студентами дисципліни «Екологічне інспектування» розроблено методичні рекомендації щодо підготовки до практичних занять, опорний конспект лекцій (розміщено на сайті бібліотеки ДУІТ).

Також розроблені конспекти лекцій (презентації) та методичні вказівки до виконання самостійних робіт з дисципліни, з якими студенти можуть ознайомитися на навчальній платформі Google Клас.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

2. Закон України «Про відходи». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Закон України «Про охорону атмосферного повітря». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text>

5. Закон України «Про охорону земель». URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>

6. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>

7. Положення про Державну екологічну інспекцію України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D0%BF#Text>

8. ISO 14040:2000. Управління навколишнім середовищем. Оцінка життєвого циклу продукції. Принципи та структура.

9. ISO 14041:2000. Управління навколишнім середовищем. Оцінка життєвого циклу продукції. Визначення цілі, сфері дослідження та інвентаризаційний аналіз.

10. Водний кодекс України.

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

11. Положення «Про Державне агентство водних ресурсів України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-%D0%BF#Text>.

12. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> .

13. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text> .

14. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text> .

15. Закон України «Про природно-заповідний фонд України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text> .

16. Кодекс України «Про надра».

URL: [Про надра | від 27.07.1994 № 132/94-ВР \(rada.gov.ua\)](#)

17. Бюджетний кодекс України.

URL:[Бюджетний кодекс України | від 08.07.2010 № 2456-VI \(rada.gov.ua\)](#)

18. Земельний кодекс України.

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> .

19. Лісовий кодекс України.

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> .

20. Закон України «Про поводження з радіоактивними відходами».

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/255/95-%D0%B2%D1%80#Text> .

21. Закон України «Про мисливське господарство та полювання».

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text> .

22. Закон України «Про тваринний світ».

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>

23. Закон України «Про рослинний світ». URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text> .

24. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської

діяльності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text> .

25. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text> .

26. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19/print1513861440318984#Text> .

27. Указ Президента України від 10.09.2019 №679/2019 «Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6792019-29557> .

28. Указ Президента України від 04.11.2000 №1207/2000 «Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1207/2000#Text> .

29. Указ Президента України від 08.09.1993 №362/93 «Про збереження і розвиток природно-заповідного фонду України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/362/93#Text> .

30. Указ Президента України від 10.03.1994 №79/94 «Про резервування для наступного заповідання цінних природних територій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79/94#Text> .

31. Указ Президента України від 20.08.1996 №715/96 «Про оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/715/96#Text> .

32. Постанова Верховної Ради України «Про основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/188/98-%D0%B2%D1%80#Text> .

33. Постанова Верховної Ради України від 13.12.2017 № 1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-%D0%BF#Text> .

34. Постанова Верховної Ради України від 13.12.2017 № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2017-%D0%BF#Text> .

35. Постанова Верховної Ради України від 24.07.2013 № 541 «Про затвердження такс для обчислення розмірів шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/541-2013-%D0%BF#Text> .

36. Постанова Верховної Ради України від 07.11.2012 № 1030 «Про розмір компенсації за незаконне добування, знищення або пошкодження видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, а також за знищення чи погіршення середовища їх перебування (зростання)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1030-2012-%D0%BF#Text>.

37. Постанова Верховної Ради України від 13.07.2000 № 1120 «Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями безпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1120-2000-%D0%BF#Text>.

38. Постанова Верховної Ради України від 03.08.1998 № 1216 «Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1216-98-%D0%BF#Text>.

39. Постанова Верховної Ради України від 17.09.1996 № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-96-%D0%BF#Text>.

40. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування». URL: https://mepr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf.

41. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 18.07.2019 №260 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування». URL: https://mepr.gov.ua/files/docs/nakazy/2019/nakaz_260.pdf.

42. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 29.12.2018 № 465 «Зміни до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування». URL: https://mepr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_465.pdf.

Базова

1. Свояк Н.І. Екологічне інспектування. – Черкаси: Вертикаль, Видавець Кандич С.Г. – 2008. – 464 с.

2. Клименко М.О. Екологічне інспектування / М.О. Клименко, А.М. Прищеп, Л.М. Стецюк, О.А. Брежицька. – Херсон: Гельветика, 2020. – 400 с.

3. Клименко М.О., Прищеп А.М. Екологічне інспектування. Практикум / М.О. Клименко, А.М. Прищеп. – Херсон: Гельветика, 2019. – 228 с.

4. Екологічне інспектування [Текст]: навч. посібник / П. П. Надточій [та ін.]; за ред. П. П. Надточія, Т. М. Мисливої; М-во аграр. політики України,

Житомир. нац. агрокол. ун-т. - Житомир: ЖНАЕУ: Рута, 2011. - 352 с.

5. Андрейцев В.І. Екологічне право: Курс лекцій в схемах. – К.: Вентурі, 2016. – 452с.

6. Екологічне інспектування. Навчальний посібник з практичних (семінарських) занять [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів спеціальностей 101 «Екологія» ОП «Екологічна безпека», 161 «Хімічні технології та інженерія» ОП «Промислова екологія та ресурсоефективні чисті технології» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. Ю. В. Носачова, Т. О. Шаблій. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 229 с.

7. Екологічний менеджмент: Навчальний посібник / За ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк. – К.: Знання, 2006. – 366 с.

8. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: Підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника та к.е.н., проф. М.К. Шапочки. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2005. – 759 с.

9. Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Білявський Г.О. та ін. Екологічне управління: Підручник. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.

10. Сорочинська О.Л. Екологічне інспектування. Навчальний посібник – К.: ДУІТ, 2022. – 201 с.

11. Сорочинська О.Л. Екологічне інспектування. Конспект лекцій для студентів спеціальності 101 «Екологія» усіх форм навчання – К.: ДУІТ, 2022. – 139 с.

12. Сорочинська О.Л. Екологічне інспектування. Методичні рекомендації до виконання практичних занять для студентів спеціальності 101 «Екологія» ОПП «Екологія транспортної інфраструктури», усіх форм навчання – К.: ДУІТ, 2022. – 106 с.

13. Сорочинська О.Л. Екологічне інспектування. Методичні рекомендації щодо самостійної роботи з дисципліни для студентів спеціальності 101 «Екологія» ОПП «Екологія транспортної інфраструктури», усіх форм навчання – К.: ДУІТ, 2022. – 16 с.

Допоміжна

1. Інструкція з оформлення державними інспекторами з контролю за використанням і охороною земель Держземінспекції та її територіальних органів матеріалів про адміністративні правопорушення. – Затверджено наказом Держкомітету по земельних ресурсах від 28 квітня 2009 р., №205.

2. Аналітичний звіт «Базове дослідження стану та напрямів розвитку екологічної політики України та перспектив посилення участі організацій громадянського суспільства у розробці та впровадженні політик, дружніх до довкілля». URL: https://www.irf.ua/wp-content/uploads/2019/12/baseline-research_report_publishing-dec-2019.pdf.

3. Стан забруднення природного середовища на території України.

URL: http://cgo-sreznevskiy.kyiv.ua/index.php?fn=u_zabrud&f=ukraine.

4. Аналітика. Повітря, води, ґрунти не на часі. Екологічна політика поза увагою міськрад. URL: <https://www.centreua.org/article/povitrya-vodi-grunti-ne-na-chasi-ekologichna-politika-poza-uvagoyu-miskrad>.

5. Надзвичайна ситуація. Забруднення річок України: причини та наслідки. URL: <https://ns-plus.com.ua/2019/07/10/zabrudnennya-richok-ukrayiny-prychyny-ta-naslidky/> .

6. КНД 211.1.4.026-95. Метрологічне забезпечення. Методика турбідиметричного визначення сульфат-іонів в очищених стічних водах. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=55447 .

7. Методика визначення відновної вартості зелених насаджень. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0549-09#Text> .

8. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> .

9. Методика розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0767-09#Text> .

10. Методика визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0285-98#n97> .

11. Інструкція про порядок обчислення та сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища. – Затверджено наказом Мінприроди та Державної податкової адміністрації від 22 червня 2009 р., №327/322.

12. Методика розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів. – Затверджено наказом Мінприроди від 20 липня 2009 р., №389.

13. Положення про Державну екологічну інспекцію. – Затверджено постановою КМУ в редакції від 16 червня 2004 р., №770.

14. Положення про Державну екологічну інспекцію в областях, містах Києві та Севастополі. – Затверджено наказом Мінприроди від 19 грудня 2006 р., №548.

15. Положення про Державну Азово – Чорноморську екологічну інспекцію. – Затверджено наказом Мінприроди від 6 грудня 2006 р., №526.

16. Положення про Державну екологічну інспекцію Азовського моря. – Затверджено наказом Мінприроди від 23 лютого 2004 р., № 64.

17. Порядок організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства. – Затверджено наказом Мінприроди від 10 вересня 2008 р., №464.

18. Положення «Про порядок організації та проведення перевірок

суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства». – Затверджено наказом Мінприроди від 10 вересня 2008 р., №464.

19. Перелік видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів. – Затверджено постановою КМУ в редакції від 17 грудня 2004 р., №1700.

20. Порядок планування та проведення перевірок з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель. – Затверджено наказом Держкомітету поземельних ресурсах від 12 грудня 2003 р., №312.

21. Сорочинська О.Л. *Екологічні проблеми зберігання та утилізації відходів на підприємствах транспорту. Екологічні науки. 2023. №49. С.76-84.*

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://mepr.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

2. <https://paeu.com.ua/> - Офіційний сайт асоціації професіоналів довкілля «ПАЕУ».

3. <https://www.dei.gov.ua> – Екологічна інспекція

4. <https://dqs.com.ua/ekologichna-vidpovidalnist/> - Екологічний менеджмент ISO 14001

5. <http://www.zakon.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної ради України.